خبرهای روز

۷۳۴۲ مرگ در تهران به دلیل آلودگی‌ها

ایلنا: معاون مرکز تحقیقات کیفیت هوا و تغییر اقلیم با اشاره به آمار مرگ ناشی از آلودگی هوا در سال گذشته عنوان کرد: «طبق مطالعه‌ای که در مرکز تحقیقات کیفیت هوا و تغییر اقلیم دانشگاه شهید بهشتی انجام شده، در سال ۱۴۰۳، در کلان‌شهر تهران، هفت‌هزارو ۳۴۲ مرگ منتسب به مواجهه طولانی‌مدت با ذرات معلق رخ داده است». عباس شاهسونی، در پاسخ به این سؤال که طرح تعطیلی زمستانه تا چه میزان می‌تواند کارآمد باشد، گفت: «نخست باید در نظر داشت که تعطیلی مدارس به منظور کاهش انتشار آلودگی نیست، بلکه مدارس عمدتا به دلیل کاهش میزان مواجهه کودکان با آلودگی هوا و به تبع آن اثرات منفی بر سلامت‌شان تعطیل می‌شوند، چراکه دانش‌آموزان از گروه‌های حساس و آسیب‌پذیر جامعه هستند، بنابراین زمانی‌که آلودگی هوا به سطحی می‌رسد که سلامت آنها را به خطر می‌اندازد، کارگروه اضطرار تصمیم می‌گیرد که کلاس‌ها به صورت مجازی برگزار شوند. درواقع واژه «تعطیلی» نیز واژه درستی نیست، بلکه منظور این است که آموزش از شکل حضوری به بستر مجازی، مانند شبکه شاد یا دیگر پلتفرم‌ها منتقل می‌شود». او افزود: «دوم اینکه اگر به طور مثال از همین حالا دولت بخواهد مدت‌زمانی را برای تعطیلی زمستانه مدارس و ادارات در نظر بگیرد، این پرسش مطرح می‌شود که این تعطیلی مشخصا در چه زمانی باید باشد؟ آیا باید در آذر ماه باشد، یا دی، یا بهمن؟ منظور این است که آلودگی هوا برای بازه چهار تا پنج ماه آینده از حالا پیش‌بینی‌پذیر نیست، که ما بخواهیم تصمیم قطعی برای تعطیلی در آن زمان اتخاذ کنیم». شاهسونی با اشاره به آمار مرگ ناشی از آلودگی هوا در سال گذشته عنوان کرد: «طبق مطالعه‌ای که در مرکز تحقیقات کیفیت هوا و تغییر اقلیم دانشگاه شهید بهشتی انجام شده، در سال ۱۴۰۳، در کلان‌شهر تهران، هفت‌هزارو ۳۴۲ مرگ منتسب به مواجهه طولانی‌مدت با ذرات معلق رخ داده که در مقایسه با سال ۱۴۰۲ هم به لحاظ تعداد افزایش داشته و هم از نظر درصدی حدود یک درصد افزایش یافته است». او افزود: «همچنین میانگین سالانه غلظت ذرات معلق در سال ۱۴۰۳ در مقایسه با ۱۴۰۲ تقریبا دو میکروگرم افزایش داشته است؛ یعنی غلظت ذرات معلق در سال ۱۴۰۳ به طور میانگین ۳۳ میکروگرم بر مترمکعب بوده، درحالی‌که در سال ۱۴۰۲ حدود ۳۱ میکروگرم بر مترمکعب بوده است. این افزایش، تأثیر مستقیمی بر مرگ‌ومیر ناشی از آلودگی هوا داشته است». براساس اعلام او، نکته دیگر اینکه به جای اینکه در مجلس شورای اسلامی پیشنهاد تعطیلی مطرح شود، بهتر است تمرکز بر روی اجرای برنامه‌های کاهش انتشار آلودگی و اجرای قانون هوای پاک باشد.

از سوی دیگر، از سال ۱۳۹۶ که قانون هوای پاک مصوب شده، متأسفانه تاکنون کاهش درخورتوجهی در غلظت ذرات معلق نداشته‌ایم. اگر هم کاهش یا افزایشی بوده، بیشتر به دلایل شرایط جوی و وزش باد در آن سال‌ها مرتبط بوده، نه به دلیل اقدام مؤثر دستگاه‌ها، بنابراین تعطیلی ادارات و مدارس، راهکار اصولی و مؤثری نیست، بلکه باید قانون هوای پاک به طور کامل اجرا شود. چرا مجلس و کمیسیون محیط زیست که در سال گذشته جلساتی برای بررسی عملکرد دستگاه‌ها برگزار کردند، درباره ترک فعل‌ها و اجرانشدن قانون هوای پاک هیچ‌گونه اقدام عملی انجام ندادند؟ متأسفانه اگر این موارد بررسی نشود، ما همین روند را خواهیم داشت. معاون مرکز تحقیقات کیفیت هوا و تغییر اقلیم ادامه داد: «در سال ۱۴۰۳ در شهر تهران فقط ۱۵ روز غلظت ذرات معلق کمتر از رهنمودهای سازمان جهانی بهداشت بوده، یعنی در اکثر روزهای سال، سطح آلودگی هوا بالاتر از حد مجاز بوده است». به گفته شاهسونی، در سال ۱۴۰۳ در شهر تهران براساس آمار، ۲۳ درصد از روزهای سال برای گروه‌های حساس ناسالم بوده و ۹ درصد نیز برای همه گروه‌ها ناسالم گزارش شده است. این آمار نشان می‌دهد در مقایسه با سال ۱۴۰۲ تعداد روزهای با هوای ناسالم افزایش داشته و از طرف دیگر تعداد روزهایی که هوای قابل قبول داشته، کاهش یافته است. او با بیان راهکارهای موجود برای مقابله با آلودگی هوا، گفت: «در مجموع، دو راهکار اصلی برای مقابله با آلودگی هوا وجود دارد: اول، کاهش منابع انتشار آلودگی و دوم، کاهش مواجهه با آلودگی. اولویت باید با کاهش انتشار باشد، اما در صورت تحقق‌نیافتن آن، باید مواجهه را کاهش داد تا سلامت مردم کمتر در معرض آسیب قرار گیرد. اگر بخواهیم از سلامت مردم صیانت کنیم، باید از طرف دولت و دستگاه‌ها منابع انتشار کنترل شود. وقتی نمی‌توانیم انتشار آلاینده‌ها را کاهش دهیم، مجبوریم برای کاهش مواجهه افراد، به‌ویژه گروه‌های آسیب‌پذیر مانند دانش‌آموزان، تمهیداتی مانند آموزش مجازی بیندیشیم». شاهسونی افزود: «کارگروه اضطرار، متشکل از چند دستگاه، در زمان‌هایی که آلودگی به حد بحران می‌رسد، درباره برگزاری کلاس‌های مجازی تصمیم‌گیری می‌کند، بنابراین باید از الان هم به فکر کاهش منابع تولید آلاینده‌های هوا به‌ویژه از رده خارج‌کردن خودروهای فرسوده به‌ویژه خودروهای دیزلی، تأمین سوخت مناسب برای نیروگاه‌ها و در نهایت اجرای قانون هوای پاک باشیم».

گزارش «شرق» به مناسبت روز خبرنگار، از نسبت روزنامه‌نگاران زن به مرد در تحریریه‌ها و بررسی جایگاه آنها در مطبوعات:

روزنامه‌نگاری بر شانه‌های زنان

نسبت زنان روزنامه‌نگار-خبرنگار به مردان در هفت روزنامه و یک سایت خبری، ۱۸۷ به ۱۱۵ است

نیلوفر حامدی

فضای تحریریه روزنامه‌ها در سال‌های اخیر، به‌تدریج دچار تغییری محسوس شده است. اگر زمانی بیشتر نیروهای خبری را مردان تشکیل می‌دادند، امروز در بسیاری از رسانه‌ها، حضور زنان در موقعیت‌های خبرنگاری و دبیران گروه به امری معمول تبدیل شده است و حتی می‌توان تعدادی از آنها را پشت میز سردبیری نیز مشاهده کرد؛ تغییری که تدریجی و پیوسته رخ داده، آن‌قدر آرام که شاید تنها آنها که سال‌ها در فضای تحریریه‌ها قلم زده‌اند، بتوانند تفاوت‌ها و علت‌ها را تشخیص دهند. نگاهی به تحریریه‌های امروز به‌خوبی نشان می‌دهد که در برخی از آنها حتی میزان تولیدات زنان از مردان بیشتر است؛ از پیگیری گزارش‌های شهری گرفته تا تدوین پرونده‌های اجتماعی، از مدیریت صفحات فرهنگی تا هماهنگی‌های روزمره با عکاسان و دبیران فنی.

در فضای پرچالش رسانه‌ای ایران که هر روز با محدودیت‌های اقتصادی، فشرده‌شدن صفحات، کمبود کاغذ و ناپایداری منابع انسانی روبه‌روست، این پایداری و حضور مؤثر، اهمیتی دوچندان دارد. اگرچه این حضور پررنگ الزاما به معنای دستیابی به جایگاه‌های ارشد تصمیم‌گیری نیست، اما در لایه‌های اجرائی به‌نوعی ستون اصلی تحریریه‌ها محسوب می‌شود. حالا شاید بتوان گفت بخش مهمی از تداوم حیات مطبوعات بر گرده زنانی است که با حقوق ناچیز، جریان رسانه‌ای را زنده نگه داشته‌اند. این گزارش، به مناسبت هفدهم مرداد، روز خبرنگار، نگاهی به صندلی روزنامه‌نگاران در روزنامه‌های مختلف انداخته و نسبت زنان و مردان آن را بررسی کرده است. اما پرسش این است که اگرچه تحریریه‌ها روزبه‌روز زنانه‌تر می‌شوند، آیا این تغییر مبارکی است؟

براساس آخرین داده‌های جهانی، زنان حدود ۳۹ درصد از کل خبرنگاران جهان را تشکیل می‌دهند. این آمار اگرچه در خاورمیانه چندان دقیق و البته جدید نیست، اما طبق آخرین گزارش‌ها، زنان سهم حدود ۲۳درصدی از خبرنگاران را دارند. برای مثال، این عدد در کشورهای عربی همچون لبنان، حدود ۲۵ درصد است. آخرین بار، علیرضا شیروی، مدیرکل رسانه‌های خارجی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، در سال ۱۴۰۲ عنوان کرد که ۴۰ درصد از خبرنگاران ایران، زنان هستند. او همچنین مدعی شد که دو هزار مدیرمسئول رسانه‌های مختلف در ایران زنان هستند. متأسفانه همچون سایر حوزه‌ها، رصد آماری وضعیت خبرنگاران در ایران چندان شفاف نیست. در نتیجه این گزارش نگاهی مشخص به تحریریه ۱۰ روزنامه و دو رسانه آنلاین در ایران داشته و در پرس‌وجو با نیروهای فعلی همان رسانه‌ها، حضور زنان خبرنگار نسبت به مردان را بررسی کرده است.

بر همین اساس، در روزنامه ایران ۴۳ خبرنگار زن و ۱۱ خبرنگار مرد، در روزنامه پیام ما هفت خبرنگار زن و چهار خبرنگار مرد، در سایت اکوایران ۱۹ خبرنگار زن و ۱۵ خبرنگار مرد، در روزنامه هم‌میهن ۱۱ خبرنگار زن و ۱۰ خبرنگار مرد، در روزنامه اعتماد پنج خبرنگار زن و چهار خبرنگار مرد، در روزنامه دنیای اقتصاد ۵۴ خبرنگار زن و ۳۳ خبرنگار مرد، در روزنامه شرق ۱۸ خبرنگار زن و ۱۰ خبرنگار مرد و در روزنامه همشهری ۳۰ خبرنگار زن و ۳۲ خبرنگار مرد فعالیت می‌کنند.

در این میان، تعداد خبرنگاران مرد به زن در چهار رسانه برتری داشت. به این ترتیب، در سایت خبرآنلاین ۱۰ خبرنگار زن و ۱۳ خبرنگار مرد، در روزنامه هفت صبح دو خبرنگار زن و ۱۱ خبرنگار مرد، روزنامه خراسان ۱۸ خبرنگار مرد و ۹ خبرنگار زن و در روزنامه آرمان امروز فقط هشت خبرنگار مرد فعالیت می‌کنند. درباره روزنامه‌هایی همچون کیهان، وطن امروز و جوان نیز مایل به اطلاع‌رسانی بودیم، اما همکار رسانه‌ای از میان این سه روزنامه در دسترس نبود؛ اگرچه شنیده‌ها حاکی از آن است که تعداد خبرنگاران مرد در این سه روزنامه بیشتر از زنان است. نگاهی ساده به این عدد و ارقام نشان می‌دهد که تحریریه‌ها به وضوح زنانه شده‌اند. اما علت این تغییر که ازقضا بسیار هم آرام و پیوسته رخ داده چیست و چه چشم‌اندازی مقابل آینده روزنامه‌نگاری کشور ترسیم می‌کند؟

روزنامه‌نگاری برای روزنامه‌نگاری

«نرگس جودکی» در حال حاضر دبیر اجتماعی رسانه شبکه آفتاب است. او در دهه ۹۰ با حضور در روزنامه شهروند در جایگاه سردبیر، یکی از نخستین زنانی بود که در آن سال‌ها از جایگاه اجرائی به منصب مدیریتی رسانه می‌رسید. او از زنانه‌شدن تحریریه‌ها با عنوان «ماندن» تعبیر می‌کند: «این درست است که تحریریه‌ها زنانه شده‌اند و علل متعددی هم دارد. دلیل اول اینکه خیلی زمان برد تا زنان بتوانند خودشان را ثابت کنند که می‌توانند برابر با مردان به‌عنوان یک روزنامه‌نگار فعال باشند؛ نسبت به دهه‌های گذشته که ما می‌خوانیم و می‌شنویم که تحریریه‌ها چقدر مردانه بوده‌اند. راهی که حالا چند سالی است باز شده، مسیری نیست که زنان روزنامه‌نگار بخواهند آن را کنار بگذارند. در تمام این سال‌ها و دهه‌ها، تمام زنان روزنامه‌نگاری که فعالانه در میدان قلم‌زدن حضور داشتند، مشوقانی بودند برای سایر زنان کم‌سن‌وسال‌تر ما که از دانشکده‌های روزنامه‌نگاری یا به‌طور تجربی در تحریریه‌ها به این سمت‌وسو کشیده شدند. این مسیر طولانی و پرمشقتی بوده که زنان به‌تنهایی آن را طی کرده‌اند و قطعا که حاضر نیستند عرصه را خالی کنند. از سوی دیگر، یک نوع مقاومت از جنس «ماندن» هم در حضور زنان روزنامه‌نگار وجود دارد؛ از این حیث که با توجه به تمام معضلات اقتصادی که بر جامعه سایه افکنده است، زنان بیشتر در تحریریه‌ها مانده‌اند. با وجود دستمزدهای بسیار پایینی که این حرفه به آن دچار شده است و دشواری‌های خاصی که به‌طور متمایز در شغل روزنامه‌نگاری وجود دارد، زنان مانده‌اند و مقاومت می‌کنند و به‌نوعی در حال حراست از این سنگری هستند که به‌راحتی به دستش نیاورده‌اند. در مقابل مردان به انواع و اقسام مختلف از تحریریه‌ها رفته‌اند».

او معتقد است روزنامه‌نگاری برای زنان پلی برای رسیدن به اهداف دیگر نبوده است؛ برای همین در گذر سال‌ها و ایجاد مشکلات اقتصادی در رسانه‌ها، آنها مانده‌اند و مردان بیشتر رفته‌اند: «الان که تحریریه‌ها خیلی کوچک شده است و وضعیت اقتصادی رسانه‌ها مساعد نیست، مردان با خروج از روزنامه‌نگاری و روی‌آوردن به مشاغل دیگری همچون روابط‌عمومی سازمان‌ها، خودشان بر زنانه‌ترشدن فضای رسانه‌ها اثر گذاشته‌اند؛ با رفتن و نماندن‌شان. ضمن اینکه تعدادی از مردان روزنامه‌نگار همواره از صحنه سیاست به رسانه روی آورده بودند یا در رسانه‌ها چهره‌ای پیدا کرده و به جهان سیاست وارد شده‌اند. درواقع آنها هدف غایی خود را روزنامه‌نگاری تعیین نکرده بودند، بلکه این حرفه یکی از چندین کاری بوده که در کنار فعالیت‌ها یا کنشگری‌های خود داشته‌اند. حال آنکه همین فضا و عرصه برای زنان به شکل دیگری صورت‌بندی شده است. آنچه من در تحریریه‌ها و به‌ویژه در میان روزنامه‌نگاران اجتماعی می‌بینم، این است که آنها کارشان را دقیقا برای روزنامه‌نگاری انجام می‌دهند و قرار نیست این شغل برایشان پلی باشد که به هدفی دیگر برسند؛ روزنامه‌نگاری برای روزنامه‌نگاری. درواقع باید بگویم زنان روزنامه‌نگار در این تاریخ، با مقاومت‌شان بار بزرگی را بر دوش می‌کشند».

تاب‌آوری زنان در بحران‌ها

روزنامه «پیام ما» که تحریریه‌اش را بیشتر زنان تشکیل می‌دهند، یک سردبیر زن نیز دارد. «فاطمه علی‌اصغر» که سال‌هاست بالا و پایین مطبوعات را دیده و هنوز هم اثرگذار در این حرفه نقش ایفا می‌کند، در گفت‌وگو با «شرق» به تحولات متعدد دهه‌های اخیر مطبوعات اشاره می‌کند: «جامعه روزنامه‌نگاری در دو دهه اخیر شاهد تحولات متعددی بود؛ ازجمله دو مهاجرت بزرگ که یکی بعد از «بهار مطبوعات» و دیگری پس از سال ۸۸ رخ داد و تعداد درخور توجهی از اهالی مطبوعات را از بدنه آن جدا کرد. در مقابل، در سال‌های اخیر ما شاهد توانمندشدن زنان بودیم که توانست از پوسته سخت خودش عبور کند و وارد جامعه شود. اما ماجرا از زمانی چرخش بزرگی داشت که فشار اقتصادی بر روزنامه‌ها بسیار زیاد شد. تعدیل، تغییر و تغییر مواضع زیادی در رسانه‌ها ایجاد شد. در نتیجه، گروه‌های مختلف که متشکل از زنان و مردان بود، تصمیم گرفتند برای تاب‌آوری و استمرار حیات خود سراغ بسترهای جدید اشتغال بروند. بااین‌حال، این پایان ماجرا نبود».

او معتقد است بعد از فشارهای اقتصادی، مردان رفتند اما زنان ماندند: «فاصله بسیار میان تورم و دستمزد، خبرنگاران مرد زیادی را از تحریریه‌ها دور کرد، اما زنان که همواره در طول زندگی از کودکی تا تحصیل و اشتغال، دشواری‌های زیادی را متحمل شده بودند، در مقابل بحران اقتصادی هم تاب‌آوری بیشتری از خود نشان دادند. حالا این زنان بودند که عشق و انگیزه لازم را برای آگاهی‌بخشی در درون خود داشتند و آن را به صفحات و سطور روزنامه‌ها نیز تزریق کردند. مثلا خود من، به خاطر عشق به نوشتن، مجبور شدم چندین جا کار کنم که هم روزنامه‌نگار بمانم و هم معیشتم را حفظ کنم». علی‌اصغر که همین حالا از نزدیک شاهد تلاش مضاعف روزنامه‌نگاران زن است، می‌گوید: «با همه وجودشان می‌جنگند؛ می‌نویسند، سر برنامه و نشست خبری می‌روند، سوژه جدید پیدا می‌کنند، برای رشد شخصی خودشان تلاش می‌کنند و حقیقتا در مقابل آنها مردان روزنامه‌نگار بدون شرایط مالی مناسب اصلا وارد تحریریه نمی‌شوند. هرچند کماکان هم گردانندگان و صاحبان سرمایه در مطبوعات مردان هستند، اما انگیزه و شور و علاقه زنان روزنامه‌نگار نقش بسزایی در حیات رسانه‌ها دارد».

نباید روزنامه‌نگاری را شغلی زنانه بشناسند

اما کلیشه‌های جنسیتی هم در این تغییر پیوسته در بدنه مطبوعات کشور نقش کمی ایفا نکرده است. «شهرزاد همتی»، سردبیر فعلی روزنامه «شرق» که خودش پیش‌تر خبرنگار و دبیر اجتماعی همین روزنامه بوده است، با اشاره به این فاکتور مهم توضیح می‌دهد: «روزنامه‌نگاری به دلیل اینکه به‌شدت در ایران شغل فقیری است، در برهه‌ای از زمان ناگهان خالی شد. همین الان هم اگرچه دانشجویان روزنامه‌نگاری خیلی زیاد هستند، اما متأسفانه بازار کار مناسبی برای آنها وجود ندارد. در نتیجه فضا این‌گونه پیش رفت که کلیشه «مرد نان‌آور خانواده»، تحریریه‌ها را تا اندازه زیادی از حضور مردان خالی کرد.

ادامه در صفحه ۱۰

امروز چه خبر؟

احداث «پناهگاه» در مدارس

ایسنا: رئیس سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور به دو موضوع اصلی یعنی تدابیر اندیشیده‌شده درباره کمبود آب و موضوع ایجاد پناهگاه در مدارس اشاره کرد و گفت: «قطعی برق چون عمدتا در مهرماه کم می‌شود، معمولا مشکلی نداشتیم اما هرجا کار و رویکرد مسئله مردمی شود، مسائل حل می‌شود». حمیدرضا خان‌محمدی درباره تدابیر این سازمان در پی کمبود آب گفت: «مدارس براساس قواعد پدافندی باید به موضوع ذخیره آب به‌خصوص در جاهایی که کمبود آب وجود دارد، توجه کنند». او با بیان اینکه کمبود آب اکنون به تهران رسیده است، افزود: «در استان‌هایی که با چالش آب یا تنش آبی مواجه هستند، به این موضوع توجه شده، اما درخصوص قطعی برق چون عمدتا در مهرماه کم می‌شود، معمولا مشکلی نداشتیم، ولی هرجا کار و رویکرد مسئله مردمی شود، مسائل حل می‌شود». رئیس سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور درخصوص وجود پناهگاه در مدارس نیز ادامه داد: «اینها در زمان جنگ در سال ۶۰ ساخته شده‌اند».

عضویت ایران در کمیته ارزیابی شهرهای تالابی جهان

ایرنا: حضور نمایندگان جمهوری اسلامی ایران در پانزدهمین اجلاس جهانی کنوانسیون رامسر (COP۱۵) که از یکم تا نهم مردادماه امسال در شهر ویکتوریا فالز کشور زیمبابوه برگزار شد، با دستاوردهای درخور توجهی همراه و جایگاه بین‌المللی ایران در حوزه محیط زیست به‌ویژه در زمینه حفاظت از تالاب‌ها را بیش از پیش تقویت کرد. احمدرضا لاهیجان‌زاده، معاون محیط زیست دریایی و تالاب‌های سازمان حفاظت محیط زیست به همراه نمایندگان وزارت امور خارجه در این اجلاس شرکت کرده و موفق شدند با رایزنی‌های گسترده، جایگاه ایران را در سطوح تصمیم‌گیری بین‌المللی تثبیت کنند.

در مهم‌ترین دستاورد این اجلاس، ایران با حمایت کشورهای منطقه به‌عنوان نماینده کشورهای جنوب و غرب آسیا به عضویت کمیته راهبری (دائمی) کنوانسیون رامسر درآمد. این کمیته که از ۱۸ کشور از مناطق مختلف جهان تشکیل شده، مسئول تصمیم‌گیری‌های راهبردی بین دو اجلاس اصلی است. جمهوری اسلامی ایران همچنین به‌عنوان نایب‌رئیس اجلاس انتخاب شد. علاوه بر آن، ریاست مشترک تدوین برنامه استراتژیک کنوانسیون نیز به ایران واگذار شد که این امر، مشارکت فعال ایران در جهت‌دهی آینده کنوانسیون رامسر را تضمین می‌کند.

جدول ۵۱۱۶ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- گروهی از جانوران بندپای بالدار- گازوئیل- مخالف ۲- ساز شکسته- امیدواری- اهل ساوه ۳- بخش پایینی شلوار- زینت روی انگشتر- سرزنش ۴- ثابت‌قدم- ستودن ۵- زادگاه حضرت ابراهیم(ع)- وقت و هنگام- معادل فارسی اخطاریه ۶- نوعی پنیر- ظرف پلاستیکی برای نگهداری مایعات- امت‌ها ۷- مدفن شاه نعمت‌الله ولی- واحد پول بنگلادش- پدالی زیر پای راننده ۸- طرف- از عوامل اصلی و انسانی تولید فیلم- شماره دروازه‌بان ۹- دنباله‌رو- ساز و برگ زین اسب - مکتب‌ها ۱۰- پروردگار عالم- دعاکننده- پسر کاوه آهنگر ۱۱- رئوف- زندگی اجتماعی در جهت رشد و ترقی- از شهدای نامی کربلا ۱۲- کم‌پهنا- تعاون ۱۳- مجله حاوی مدل‌های لباس- گریز- وطن ۱۴- رادار- نوعی بازی شبیه بیلیارد- حرف ندا ۱۵- ضمیر جمع- هریک از نمک‌های اسیدنیتریک- غذای معروف ایتالیایی

عمودی:

۱- رشک- ترشرویی- عنصری از هالوژن‌ها ۲- سرشوی شیمیایی- خواست- کتاب هندو ۳- قماش- حمل و جابه‌جایی بار ۴- رسوم- دفع‌کننده- سردار ایرانی در زمان خسروپرویز ۵- پشته خاک- یاقوت سرخ- از مرکبات با پوست ضخیم ۶- خزانه‌دار- شفاهی ۷- زاده سگ و گرگ- از انواع حج- کافران ۸- خواندن و نوشتن نمی‌داند- از واحدهای اندازه‌گیری حافظه کامپیوتر- واضح و قابل شنیدن ۹- زیور و پیرایه- گرامی- ذلت و خواری ۱۰- بلندترین برج مخابراتی ایران- فرمانی نظامی ۱۱- خورشتی با مغز گردو- به طور امانت- بهت و حیرت ۱۲- اصرار بر انجام کاری- صدای خنده بلند- فرمانروایان ۱۳- ورزش ترکیبی از گلف و چوگان- قصیده‌سرای ایرانی قرن ششم ۱۴- ناله و زاری- تیراندازی- دریغ و افسوس ۱۵- آنتن بشقابی- نوعی خورش گیلانی که با سبزیجات محلی تهیه می‌شود- پدربزرگ

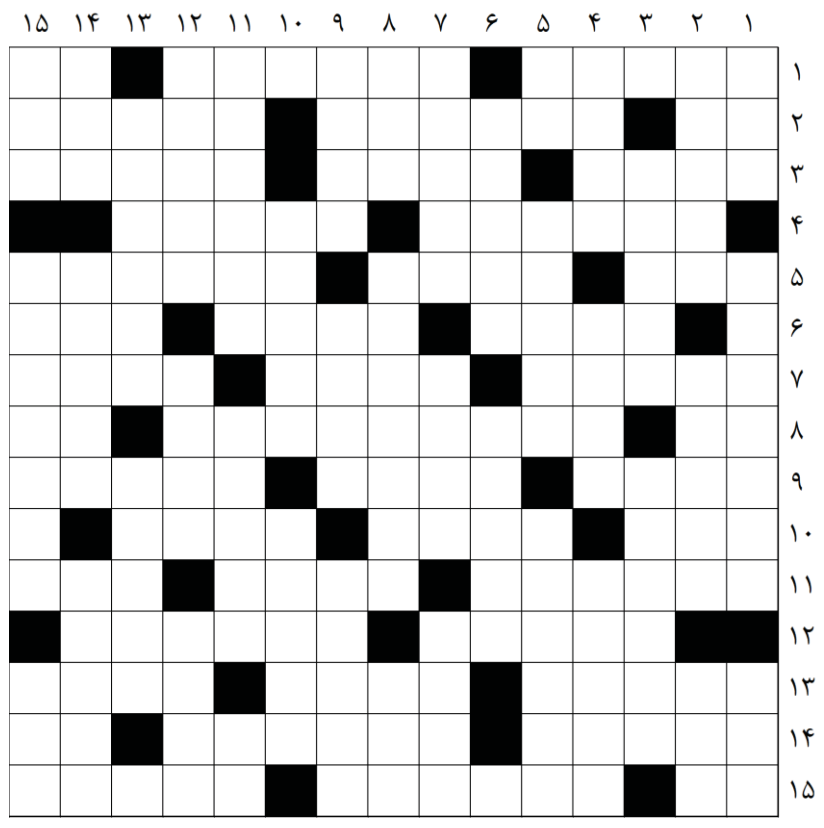

حل سودوکو ۴۱۱۱

۵	۷	۶	۲	۱	۸	۴	۹	۳
۲	۹	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۱
۸	۴	۱	۳	۹	۷	۲	۶	۵
۴	۱	۷	۸	۲	۳	۶	۵	۹
۳	۲	۵	۶	۷	۹	۸	۱	۴
۶	۸	۹	۵	۴	۱	۳	۷	۲
۹	۵	۲	۷	۶	۴	۱	۳	۸
۱	۶	۸	۹	۳	۲	۵	۴	۷
۷	۳	۴	۱	۸	۵	۹	۲	۶

۱	۹	۳	۶	۷	۵	۸	۲	۴
۶	۴	۵	۹	۸	۲	۳	۱	۷
۸	۲	۷	۴	۱	۳	۶	۵	۹
۷	۱	۹	۸	۳	۴	۵	۶	۲
۳	۸	۶	۲	۵	۹	۷	۴	۱
۲	۵	۴	۱	۶	۷	۹	۸	۳
۵	۳	۲	۷	۴	۶	۱	۹	۸
۴	۶	۱	۳	۹	۸	۲	۷	۵
۹	۷	۸	۵	۲	۱	۴	۳	۶

حل جدول ۵۱۱۵

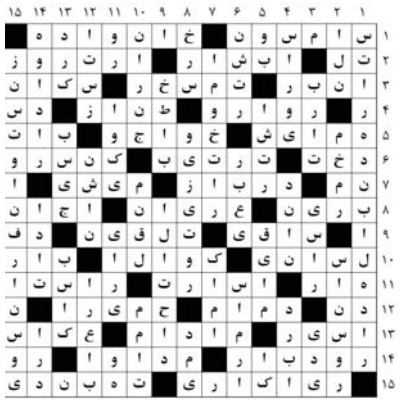

سودوکو سخت ۴۱۱۲

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

					۷		۱	۶
			۵			۸		۲
				۹			۴	
	۹	۳						۸
	۱		۲	۷	۸		۹	
۷						۶	۲	
	۳			۱				
۹		۶			۴			
۱	۸		۳					

سودوکو ساده ۴۱۱۲

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

	۴			۲			۹	
۶							۴	
	۵			۸				۶
۴			۹	۶			۳	۸
		۷		۳		۵		
۳	۸			۵	۷			۹
۱			۸	۴			۶	
	۷							۲
	۹			۱			۵	